

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, korodike
ulice hištv. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
žajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natiano enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 4.

V Mariboru, dne 23. januarja 1902.

Tečaj XXXVI.

Kmetijski shod v Konjicah.

Za dan 19. t. mes. je napovedalo kato-
liško-politično društvo v Konjicah svoje občno
zborovanje. Zborovalna soba je bila polna
kmetov, ne samo iz domače župnije, ampak
tudi iz sosednih. V imenu slovenje-bistrskega
političnega društva je bil navzoč njega pred-
sednik Josip Onič. Po različnih uvodih, ki
so navadni pri začetku zborovanj, dobil je
kot poročevalec o stališču spodnještajerskega
kmeta v našem političnem življenju besedo
gospod Anton Korošec iz Maribora. V
naslednjem podajemo le glavne misli njego-
vega govora.

Časi, ko so se valovi narodnostnega nav-
dušenja vspenjali najvišje, časi taborov,
so na Spodnjem Štajerskem že davno mi-
noli. Mi mlajši jih poznamo samo iz zgodovine.
Veličastnih, sijajnih zborovanj, na katerih
bi se ljudstvo ogrevalo ob narodnem
ognju svojih najboljših sinov, svojih razum-
nikov, takih zborovanj ni več. Če se priredi
kje kako zborovanje, komaj in komaj se vjame
govornik. In na zborovanju vidiš pač kmete,
vidiš priprosto ljudstvo, a izmed razumnikov
jih pride le zelo majhno število med kmetске
zborovalce. (Pritrjevanje.) Slovenski raz-
umniki se ogiba kmeta. Celo drugačno
sliko pa nam nudijo zborovanja, na katerih
se postavljajo kandidati za različne zborov-
nice. Takrat se tudi zgodi, da je razmerje
ravno obratno, razumnikov mnogo,

kmetov le malo. (Smeh in pritrjevanje.)
To je znamenje, da so naši razumniki zalju-
bili višjo narodno politiko, podrobno narodno
delo pa pripuščajajo svoji usodi. Iz tega vzroka
si lahko razlagamo tudi dogodek lanskega
leta, da se nekemu poslancu ni ljubilo priti
na kmetško zborovanje, ker je hotel isto ne-
deljo uživati udobno življenje v vinogradu.

Ljudje pravijo, da se je letos zemlja
obrnila in sicer tako, da se je mrzla zima
vlegla na Laško, a italijansko toplo vreme
boža naše pokrajine. (Veselost.) Zdi se, da
se je tudi na Spodnjem Štajerskem obrnila
zemlja, narodno navdušenje se je vse-
lilo med kmetško ljudstvo (glej mladeniška
zborovanja!), narodna zaspianost pa med
naše slovensko razumništvo. Ali ne dok-
azuje tega najnovejši dogodek v Št. Juriju
ob juž. železnici? Kmet-župan se je moral s
pomočjo dr. Dečkota potegovati, da se pravda
med njim kot županom in dvema slovenskima
tržanoma vrši v slovenskem jeziku. Nekdaj
se je godilo ravno nasprotno.

Kakor v narodnostnih, tako se tudi v
drugih rečeh naše razumništvo le malo briga
za naš napredek. K večjemu se še silijo na-
prej, kadar je treba zlasti na odborniško
mesto v kakem političnem ali posojilniškem
društvu.

Sedaj niso časi, da bi smel tudi naš
kmet dremati s svojim razumnikom. Po-
sebno gospodarsko stanje ga kliče k delu, tudi
k političnemu delu. Ako hoče pri svojem
delovanju posebnega uspeha, treba mu je
dvojih reči: združenja in izomike.

Pri vseh evropskih narodih vstajajo sedaj
takozvane agrarne ali kmetске stranke. Kmetje
se zavedajo važnosti svojega stanu in se zdru-
žujejo v posebnih strankah za obrambo svojih
pravic. Mi Slovenci malokedaj pravočasno
razberemo duh in tok časa. Naši Nemci so
že pred letom ustanovili »slovensko« kmetško
zvezo, ki ima seveda bolj skrbeti za kra-
marske nego kmetске koristi. Vendar je našla
tudi med kmeti mogo pristašev. Sedajni čas
so v istini kmetška tla tako zrahljana, da
povsodi klije iz njih kmetška stanovska za-
vest. Ne pustimo v nemar teh ugodnih tren-
otkov in dajmo ugoditi kmetским željam po
stanovskem združenju. Ker pa razumniki
nočejo, naj se poprimejo kmetje sami dela
in naj si ustanovijo posebno kmetško
zvezo za Spodnje Štajersko, ki bo skrbela
za njihove stanovske želje. Ako se kmalu
ustanovi, lahko že pri prihodnjih volitvah
kmetje sami postavijo svoje kandidate, in
potem ne bo zopet boja med kandidati, ki
si ga postavijo razumniki in ki ga želi ljud-
stvo. (Odobranje.)

Zraven pa kmetje ne smejo pozabiti na
svojo strokovno izomiko. Še le, ko
bodo strokovno visoko izobraženi, bodo v
resnici tudi neodvisni in samostalni voditelji
v svojih organizacijah. »Kmet naj kmeta vodi«,
je le pesek v oči, dokler ni kmet tako iz-
obražen, da mu ni treba več pri nobeni reči
šepetati v uho, kaj naj stori. Ne mečimo si
v tem oziru peska v oči, ampak skrbimo
kmetu za visoko izobrazbo, še le ona
ga bo osvobodila in osamosvojila. (Odobra-
vanje.) Starejši kmetje si skrbijo za izobrazbo,

Listek.

Iskrice.

Iz dnevnika † dr. Iv. Križaniča priobčil dr. Fr. K.

Opomba. Prerano nam umrli dr. I.
Križanič je bil marljiv in reden mož. Bral in
učil se je mnogo; marsikaj je tudi sam izkusil
v svojem življenju. Pri tem se je pa ravnal
po modrem nasvetu Slomška in drugih iz-
kušanih mož, da človek mora vedno pisalo
imeti pri rokah in dobro misel hitro privezati
na papir, drugači mu uide. Rajni Križanič
si je dolga leta zapisoval, kar je lepega zvedel
ali bral, v zapisnik po abecednem redu (rep-
ertorij), vrh tega je od l. 1896 do konca
jan. 1900 vodil nekak dnevnik, v katerega je
po mesecih zapisoval razne misli in vzglede.

Ko sem prebiral ta dva zapisnika, se
mi je zdelo škoda te drobtinice prepustiti
moljem. Upam, da ustrezem mnogim častilcem
rajnega gospoda, če jih priobčim. Čitatelji
«Gospodarjevi» bodo našli v teh «iskricah»*)
marsikatero zlato zrno.

1. Marijin otrok.

Današnja sanja mi je živo pred očmi;
mislim, da mi jo angel varih podeja za novo

*) Ta naslov je dal črticam izdajatelj.

letu. — Stal sem na robu velikega prepada
ter gledal v dolino, ki se je razprostirala
pod menoj. Iz doline vzletita dve ptici srednje
velikosti. Ena je bila bela kakor mleko ter
je imela zlati perutici, druga pa je bila črno-
pisana. V zraku se zgrabita in se bijeta. Oko
bele ptice je bilo milo, bila je krotka ptica;
druga pa je imela temne, hudobne oči ter
debel vpognjen kljun, bila je ptica roparica.
Zdaj me prime omotica in zdi se mi, da se
zdaj in zdaj zvrnem v prepad. Tedaj me
nekdo opomni — kakor bi bila bela ptica
spregovorila —, naj se vležem na zemljo,
da tako dobim več tal, in naj se primem za
križ. Tedaj se vržem na tla in lazim do
križa, ki je stal nekoliko stopinj za menoj.
Na križu pa ni visel ljubi Jezus, ampak pre-
cej velika slikana podoba Matere božje z
Detetom. Ko sem se prijel za steber sv. križa,
še-le tedaj si oddahnem ter se čutim varnega.
V novem letu se tedaj naj zlasti oklenem
Marije! Dobro! Prav dober naklep!

Veliki častitelj Matere božje, sv. Bernard
je dostikrat klical Marijo rekoč: «Pozdrav-
ljam te, Marija!» In ona mu je nekega dne
odgovorila: «Pozdravljam te, moj sin Ber-
nard!» O, pobožnost do sv. Device je tako
čvrsta, sladka in spodbudljiva! «Češčena Ma-
rija» je molitev, katere se verna duša nikdar
ne naveliča. Dozdeva se mi, da dokler svet

stoji, se ljudje vesijo na njo in se za njo
skušajo, kakor otroci za mater, ki ima mnogo
otrok.

2. Samota.

Kadar golobček čedi svoje perje in gladi
svojo suknjico, vzleti na višji prostor, na
sleme ali na visoko drevo. Ondi ga ne moti
pri njegovem opraviilu strah pred ljudmi,
tudi ga ne doseže kamen porednega dečka.
Tako bi naj duša vzletela na višji kraj ali
se podala v samoto, kjer je ne motijo vsak-
danje skrbi in nevarnosti, ako se hoče očis-
titi in do dobrega spraviti z Bogom. Ljubi
Jezus je zbežal na goro, kadar je hotel go-
voriti z nebeškim Očetom. Isti pomen ima
beseda sv. pisma: «O, da bi imel peruti
kakor golob, da bi odletel in počival! Glej,
daleč sem ubežal, in ostal sem v puščavi.
Čakam njega, ki me reši iz omahljivosti in
vihre. (Psalm. 54, 7. 8.)

Samota je oaza (rodoviten kraj) sred
puščave, kjer je 12 studencev in 70 rodo-
vitnih palm. Elija se je umaknil v puščavo
in krokar mu je prinašal kruh. Janez Krst-
nik je šel v puščavo in oznanjeval pokoro,
bil je glas vpijočega v puščavi, — in za-
služil je, da ga je Zveličar imenoval naj-
večjega med rojenimi od žene. Spreobrnjeni
Pavel je šel v arabsko puščavo in postal je

ako mnogo čitajo in poslušajo poučne govore. Za kmetijske sinove pa zahtevamo kmetijske šole, navajamo jih k pridnemu čitanju in izobrazimo najinteligentnejše za govornike. Mladenisko gibanje, ki se je začelo na Spod. Štajerskem, je v tem oziru zlata vredno. (Navdušeno pritrjevanje.)

Kmetijski pregovor pravi: Ko bo kralj Matjaš spet kraloval, bo naš kmetič dobro kmetoval. Onega kralja Matjaša in njegove lepe Alenčice, o katerih pojejo naše narodne pesmi, ne bo nazaj. Vendar pa še lahko naš kmet enkrat dobro kmetuje. Kralj Matjaš mu naj bo močna stanovska zveza, zvesta spremljevalka pa: visoka stanovska izobrazba! (Navdušeno odobravanje.)

Sprejele so se na to še resolucije, v katerih se priznava potreba zveze krščanskih slovenskih kmetov, zahteva se slovenska kmetijska šola, sprememba lovskega zakona ter se odločno ugovarja proti Stallnerjevemu predlogu o okrajnih zastopih. Pri volitvi novega odbora je bil izvoljen predsednikom kmet in župan v Bezini, g. Muc. Novi predsednik je mož odločno katoliškega in narodnega mišljenja in opravičeno smemo upati, da se bo pod njegovim vodstvom društvo tako lepo razvijalo kakor doslej.

Domača knjižnica.

Pod tem naslovom bomo poročali o vseh knjigah, ki zaslužijo, da bi jih imela vsaka slovenska hiša, katere bi naj prebiral vsak Slovenec in vsaka Slovenka. Za tokrat zadostuj nekaj splošnih besed o pomenu in ureditvi domače knjižnice.

Dandanes, v času splošnega napredka, je dobil tisek velikansk pomen. Kdor ima za seboj časnike in knjige, ta zmaguje. Zato pa je tudi postala potreba branja splošna. In res, dandanes se veliko bere po svetu, veliko dobrega, pa še veliko več slabega. Za primerno berilo ukaželjnemu ljudstvu skrbe povsod različna društva in družbe, pri nas Slovencih nam ponujajo obilo berila naša bralna in izobraževalna društva, zanj pa skrbi najbolj preslavna naša Mohorjeva družba.

Pa kar nam ponujajo bralna društva, še ni dovolj. V krajih, kjer biva zavedno ljudstvo, ki ljubi pravi napredek v vseh rečeh, najdemo pri vsaki hiši domačo knjižnico. Slavni jezuit o. Aleksander Baumgartner pripoveduje v opisu svojega potovanja po škot-

ski deželi na Angleškem, da so ga skoraj povsod, tudi v vsaki delavski hiši prijazno vsprejeli. Našel je tu precej bogastva, tam zopet obilo revščine, nečesa pa ni manjkalo nikjer — namreč domače knjižnice.

In res, domača knjižnica naj bi se nikjer ne pogrešala tudi pri našem slovenskem ljudstvu. Marsikje jo sicer že imajo, vendar pa je še najti tudi med Slovenci mnogo hiš, kjer zastoj povprašuješ po kaki lepi, koristni knjigi. In vendar je za današnje hude čase branje dobrih knjig tako potrebno! Kjer so dobre knjige in tudi dobri katoliški časniki pri hiši, tam bivajo tudi zavedni, podučeni, značajni in pristni ljudje, katerih nihče, še tako zvit sovražnik ne more pridobiti za slabo stvar ali za slabo stranko. Kolike koristi torej lahko donša primerna domača knjižnica!

Priznati moramo v naše veselje in nam Slovencem v čast, da je naše ljudstvo silno branjaželjno in da se domače knjižnice tudi vedno bolj in bolj ustanavljajo. Pa eden pogršek je še najti mnogokje, namreč ta, da domače knjižnice niso urejene in da se tako poizgubé ali le prekmalu raztrgajo najlepše knjige.

Predraga slovenska mladina, vi mladeniči, ve dekleta! Prosim vas, oskrbujte vi lepo povsod domače knjižnice! Priskrbite za domačo knjižnico primeren in varen prostor, najbolj v kaki omari, ali oskrbite za domačo knjižnico kar posebno shrambo. Ni še dolgo od tega, kar sem obiskal vrlo kmetisko hišo. Domači sin me takoj povabi v zadnjo izbo in mi pokaže krasno urejeno domačo knjižnico. Naredil je sam posebno omarico zanjo. Dal je vezati imenitnejše knjige in jih je še povrh povil v močen papir. Razvrstil jih je v zabavne, pobožne in podučne. S posebnim ponosom mi je pokazal svojo domačo knjižnico, rekoč: »Glejte, tu so skriti moji zakladi!«

Seveda sem vrlega mladeniča kaj lepo pohvalil. Tako naj bi bilo pri vsaki slovenski hiši. Dobra knjiga je človeku vedno zvesta prijateljica in zanesljiva svetovalka v dušnih in posvetnih zadevah.

Slovenska mladina, vsprejmi v svojo skrb domače knjižnice. Kjer jih ni, jih pa ustanovi. Kake knjige pa naj uvrstiš v domačo knjižnico, pa ti bomo razložil v prihodnjih člankih. Ciriljev.

Politični ogled.

Poslanec Robič se je v proračunskem odseku večkrat oglasil k besedi ter opominjal

4. Trpljenje.

Citraš struno napenja, da mu lepo poje. Človek Boga nikdar lepše ne kliče, kakor če mu Bog pošilja križe in težave. Preveč pa citraš ne napne strune, sicer mu počí, a je tudi ne popusti celoma, ker potem ne poje. Ljubi Bog človeku ne nalaga večjih križev, kakor jih more nositi. »Bog pa je zvest, ki vas ne bo pustil skušati bolj kakor premorete, temveč bo storil tudi s skušnjavo izid, da jo zmagate.« (I. Kor. 10, 13.) Če se pa ljudem predobro godi, postanejo lahkomišljeni in pozabijo na Boga in mu ne dajo časti, ki mu gre. Pozgube se v svojih praznih mislih, in ne častijo Boga, kakor treba Boga častiti (Rimlj. 1, 21.).

Vse trpljenje v življenju treba voljno prenašati in se navaditi trpeti, da nas zadnje muke na smrtni postelji ne zmagajo in ne pogubijo. Veselje in žalost spita v eni postelji.

5. Misel na večnost.

Postni čas je. Resnobne misli obhajajo človeka. Pogostoma me vznemirja strah pred peklom. Prav pravi sv. Avgustin: »O večnost, kdor misli na te, in se ne spokori, nima ali vere ali nima srca.« Ptica v ptičniku je podobna peklu. Kolikrat se dvigne ptiček, da bi vzletel, pa vselej ga strešica ptičnika nazaj odbije, da pade na tla. Pravičnost božja je

ministre na spodnještajerske razmere. Ker vlada hoče ustanoviti nekaj novih okrajnih glavarstev na Štajerskem, opomnil je g. poslanec, da novo glavarstvo nikjer ni bolj potrebno nego v velikanskem celjskem okraju. Grajal je, da uradniki pri okrajnih glavarstvih ne znajo slovenski in da se večkrat slišijo pritoževanja, da počasi rešujejo vloge. Pri glavarstvih so navadno nastavljeni le grofi in baroni, sinovi neplemenitih rodov težko pridejo zraven. Ostro je prijel vlado, da vladne osebe na Spodnjem Štajerskem podpirajo nemškutarstvo. Zahteval je, da se podpirajo na Spod. Štajerskem sadjarji. Naj se ustanovi pletarska šola, ker je pri nas vrbovja, katero se drugače težko uporabi. Tudi rokodelska šola in šola za nasajanje novih vinogradov je na Spod. Štajerskem sila potrebna.

Finančnega ministra bi skoro vrgle — mitnice. V proračunskem odseku je predlagal kmetijski poslanec Šrafel, naj se denar od mitnic dovoli finančnemu ministru samo za 6 mesecev, potem pa se naj mitnice odpravijo. Večina poslancev je bila voljna za to glasovati. To je uvidel minister, za to je vstal in jih rotil, naj tega ne storijo, ker to bi bila njemu nezaupnica in on bi moral odstopiti. Poslanci so se dali omehčati in glasovali, kakor je minister hotel. Taki so avstrijski poslanci! Kmetje se ne bi jokali za sedanjim finančnim ministrom, ki je imel za železnice in kanale pripravljenih 800 milijonov, za kmetijske potrebe pa le 4 milijone!

Tudi kmet plačuje. Peku Orniku se posrečilo, da dobi Ptuj novo deklisko meščansko šolo. Meščani imajo že dosti takih šol. Tudi kmet jih pomaga plačevati. Da bi se vsaj kmetu dale tudi višje izobraževalne, kmetijske šole! Ali da bi se mu vsaj drugače pomagalo z večjimi podporami za nasade v opustošenih vinogradih, za regulacijo rek in druge potrebne reči. Za meščane se stori veliko, za kmeta pa le bore malo. Ali bo to »Štajerc« upal povedati svojemu krušnemu očetu, Orniku?

Wolf zopet izvoljen. Znani vsenemški kričač Wolf, ki je moral pred kratkim položiti poslanstvo, ker je zapeljal zaročenko svojega prijatelja, je bil pri državnozborni volitvi v sredo zopet izvoljen. Wolf je dobil 1696 glasov, dr. Bachmann 1297, in češki kandidat dr. Čížek 309. Izvoljen je torej Wolf. Pri zadnji volitvi je dobil 1994, nemškoliberalni kandidat dr. Werunsky pa 1136 glasov. Vsenemci so pokazali, koliko pri njih velja postenje.

«izvoljena posoda»; Kristusa je sv. Duh gnal v puščavo, in angeli so mu tamkaj stregli.

3. Zimski čas.

Toplo solnce me je zvbilo iz mestnega zidovja, katerega se človek dosti naveliča celo zimo, na bližnji holmec. Ko hodim vkreber, hodim po hosti. Zdaj hoditi po gozdu, je tako, kakor bi nas vodila pot med samimi ubožci. Visoka drevesa, ki so po letu lično oblečena, zdaj kakor siromaki vzdigajo nage roke proti nebesom, da si izprosijo od svojega stvarnika novo, zeleno suknjico. Borovje in črni les sploh je na boljšem, je bogatin med drevesi, ker nikdar ne ostane nag, ampak že ima pripravljeno novo iglovje, kadar zavrže staro suknjo. Drugo gozdno drevje pa je pravi ubožec, ki mora dolgo čakati nove obleke, kadar ponošena ni več za rabo, dokler se ga nebeski Oče ne usmili ter mu ne omisli nove.

Dan se krči. Zima vedno hujše pritiska. Solnce je zamerilo, ker smo mu prej čestokrat očitali, da nam preveč pripeka. Zdaj se pa kuja, in se dalje in dalje pomika od nas. Naj mu le mrzla burja odpiha jezo in obrije lice, bo se pa rado polagoma in sramežljivo vračalo k nam. — Ni modro, kujati se. Kdor se kuja, meni, da je drugemu šibo splel, a jo mora potem sam razpletati.

streha, ki odbija vse upanje zavrženega človeka. Dokler je še človek na zemlji, je »ptica nebes« (Mat. 13, 32), prost mu je vzlet proti nebesom.

Dobri kristjani delajo kakor tisti, ki v Ameriko silijo, pa ne mislijo v Ameriki ostati, ampak si le dosti zlata in srebra nabrati, potem pa se prej ko prej vrniti v domovino.

«To mislite, kar je gori.» Če se tvoj duh kvišku dvigne, mu zemlja ne ugaja več. Kdor se iz visočine ozira na zemljo, temu so naše hiše male kakor mravljišča, in ljudje majhni kakor mravljice okoli lezejo.

Bilo je par dni pred adventom. Napotim se obiskat cerkve Matere Milosti. V predmestju je trebalo prav pazljivo hoditi; po noči je namreč nekoliko dežilo, a zjutraj je sever potegnil in je bila torej pot ledena. Na ulici je postajala primerno še mlada žena, s katero je sla gologlava deklica, ki je menda ravno šoli odrastla. Na prvi hip sem spoznal, da se druga od druge poslavljata. Ko mimo njih grem, pravi mati deklici: »Ljubi moj otrok, saj veš, da bi te rajši doma imela, pa tudi dobro veš, da nisi sama, da vas je več in da za vas vse v naši miznici ni zadosti kruha, zato pa si moraš zdaj sama kruhek služiti.« Deklica je žalostna stala pred materjo in jej je zapirala pot. Včasih je par

Zatiranje Poljakov na Pruskem. Kakor vse kaže, mislijo na Pruskem z vsemi močmi delovati na to, da čim prej ponemčijo vse tam živeče Poljake. To dokazuje že prestolni govor, s katerim je bil otvorjen pruski deželni zbor; v njem se pozivlje ves nemški narod, naj z vsemi svojimi močmi deluje na to, da se zatre poljski narod. Nemci, ki so se naselili v čisto poljskih krajih, delujejo na to, da si dotične pokrajine prisvoje popolnoma, tudi v gospodarskem oziru. V proračunu finančnega ministerstva se nahaja letos en milijon mark za ponemčevanje in gospodarsko zatiranje pruskih Poljakov.

Vojna v Južni Afriki. Burski general Dewet je zopet premagal Angleže. V bližini železnične proge pri Pennyju je stal Dewet s 1000 možmi posadke, ko se mu približajo od severo-vzhoda Angleži v trikrat večjem številu. Po večurnem vročem boju je Dewet premagal Angleže, jih popolnoma potolkel in ostale zapodil v beg. Boj se je vršil v trdi noči. Buri so zajeli dva angleška topova, 45 železniških vozov s streljivom in 48 voz z živili. Razun tega so razdrili Buri velik kos železnice, na kateri so morali Angleži ustaviti promet. Ta izguba še je bolj osupnila merodajne kroge v Londonu, kateri so začeli resno misliti na mir. Dokaz temu je, da so merodajni londonski krogi že nekako sprejeli posredovanje nizozemske vlade v korist Burrom. V to svrhu se je podal nizozemski minister predsednik v London in je ondi skupno z angleškimi krogi ukrepal, kako bi se dal skleniti mir, ki bi bil časten za obe stranki. Posredovati je baje začela tudi nizozemska kraljica. Angleži so prišli do prepričanja, da bi bil bolji časten mir, četudi ne pod tako ugodnimi pogoji zanje, kakor so si ga slikali s početka, kakor pa draga in nesrečna vojna in popolna osmešitev.

Dopisi.

Rogatec. (Naš poštni urad in naša nemškutarija.) Pred kratkim je na tukajšni pošti stranka zahtevala dvojezične poštne tiskovine. A poštar je stranko sprva zavrnil, da ima le nemške liste. Ko stranka le ni odnehala, je poštar pokazal svojo uljudnost napram slovenskim strankam stem, da je samozavestno priznal: »Pač, imamo tudi slovenske poštne tiskovine, katerih pa nikdo drugi ne zahteva. Samo eni osebi na ljubo pa jih ne bom dajal.« Ko ga je dotična stranka na to opomnila, da mora ne samo imeti, ampak tudi dati, kar se zahteva, čeravno bi to zahtevala samo ena oseba, se je omehčalo njegovo nemško srce v toliko,

debelih solz potočila, kakor če pred hudo nevihto skrapa. Mati je prignala deklico v mesto služiti. Na ženinem obrazu je bilo brati, da jo tare nadloga; skrbi so jej že do dobrega razorale lice. Na roki je nosila pletko in v pleterki rdečo rutico, v katero je bila menda prej ovita za ljubega otroka kaka mita. Mati se poslovi. Hčerka je za njo gledala, a videla je prav gotovo ni, ker so jej oči zalile preobilne solze. Kaj pa mati? Mati, ki je bila prej stanovitna, segala je zdaj vedno bolj pogostem po predpasnik, da si je otirala vroče solze. — V cerkvi Matere Milosti se mi je potem vrinila misel: Če je za otroka ločitev od revne matere tako težka, kolika žalost bo za človeka ločiti se od svojega Boga in na večno pogrešati božje Matere mili obraz. Zato pa pravi Kristus: »Tam bo jok in skripanje z zobmi« — vsa žalost na svetu je primerno le majhna in kratka.

6. Jeziki.

Izprva je bil na svetu le eden jezik. Dokler je pel hvalo božjo, bil je njegov glas kakor glas milodonečega zvona. Ko pa so ljudje eden edini jezik zlorabili, da bi sebe v svojem napuhu povzdignili, udarila je mogočna roka božja po zvonu ter ga zdrobila. Zdaj je tedaj bilo toliko jezikov kolikor črepin; vsaka črepina namreč drugače poje, le

da je obljubil to v prihodnjic, a ravnozda pač neki ne more. A stranka je hotela imeti svojo pravico tudi v tej uri.

Ta slučaj spet jasno dokazuje, kako se v javnih uradih prezira slovenski jezik in kako se moramo boriti za pravice, ki so nam zajamčene postavnim potom. Zato je treba slovenskemu ljudstvu vedno polagati na srce: zahtevajte povsod pravico svojem jeziku v vseh uradih: pri sodnji, davkariji, na pošti govorite slovenski. Morajo vas razumeti. Zahtevajte in glejte na to, da bodo vse tiskovine, katere dobite v teh uradih, dvojezične, to je ne samo nemške, ampak nemško-slovenske. Uradniki vam jih morajo dati, in vam jih bodo dali, če boste zahtevali. Uradniki, vi morate biti pravični tudi napram slovenski stranki, kajti vi ste radi ljudstva, ne pa ljudstvo radi vas. — Rogaški nemškutarji se radi bahajo, da je baje Rogatec popolnoma nemški trg. No privoščimo jim to veselje. Saj je znamo, da je po spodnještajerskih mestih in trgih pač bore malo ali pa celo nič pravih Nemcev, ampak se predrzno šopiri puhla nemškutarija, ki daje mestu ali trgu navidezno pristno nemško lice. Tako je s trgom Rogatec. Pristne, prave Nemce prešteješ lahko na prstih ene roke, in praznih ti bo ostalo še vedno blizu pet prstov. Rogaška nemškutarija je slovenskega in hrvaškega pokolenja. Poturica pa je, pravi že pregovor, hujša ko Turek. Terorizem je vsled tega nasilen v rogaškem trgu. Enemu ali dvema bi se moral uklanjati vsakdo, sicer gorje mu. To pa zato, ker je sicer nemški značaj v grozni nevarnosti. Zato jih grize in trga po vseh kosteh, ako se drzne Slovenec govoriti slovenski. Kaj pa mislite, to je vendar nečuvno razžaljenje za nemško uho!

Ne vem, ali si tudi zamašijo ušesa, da ne slišijo slovenskega jezika, če donša ljudstvo svoj slovenski denar v njihove gostilne, trgovine, prodajalnice. O kako lepo pozdravljajo slovenskega očka, slovensko mamico! To znajo dobro baje oče župan in vsi njihovi zvesti pristaši. Pa tudi voditelj rogaškega »nemštva«, po poklicu zdravnik, pred katerim delajo neki do tal globoke poklone sami oče župan, prav prijazno sprejme slovenski denar, in še celo zahvali se slovenski. Lepo, kaj ne?

Da jih pa spreleti strah in groza, te pogumne nemške bojevnike, če samo slišijo sicer slovensko besedo, je jasen dokaz, na kako slabih nogah je pravzaprav njihovo nemštvo. In ker čutijo to sami, zato napenjajo vse sile in moči. Da, Bog vas varuj narodnega potresa, sicer boste šli s svojo nemškutarijo rakom žvižgat.

nobena prijetno. Razni jeziki torej niso imeli oblike, ki bi mogla Bogu ugajati, dokler jih ni sv. Duh na binškošno nedeljo zopet posvetil ter jim dal lepo obliko, da zdaj zopet Bogu ugajajo, če in dokler »vsak jezik spoznava, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta« (Fil. 2, 11), in torej v službi sv. vere. Kakor hitro pa stopi katerisibodi jezik iz službe božje, je zopet črepina in tudi poje kakor črepina.

7. Jezična ženska.

Zveličanemu župniku Janezu Mariji Viannej je bila neka gospa silno nadležna zavoljo svojega jezika. Nekega dne jo sveti mož smehljaje vpraša: »Ljuba hči, kateri čas v letu pa vi govorite najmanj?« Presenečena in užaljena gospa odvrne, da ne ve odgovoriti na to vprašanje. »Menda pač meseca februarija, ker je ta krajši od vseh drugih«, reče Viannej.

8. Kakšni stariši, takšni otroci.

„Kakšno žito, takšni klas,
Kakšni zvon, takšni glas,
Kakšni les, takšni klin,
Kakšni oče, takšni sin.“

(Konec prihodnjic)

Sv. Križ na Murskem polju. (Popravek.) V zadnjem »Slov. Gospodarju« se je bralo od Sv. Križa na Murskem polju, da je edina občina Boreška prosila za slovensko vseučilišče, kar pa ni res, temveč so prosile večinoma vse občine in požarna društva naše župnije. Pomota je bila nastala, ker je bil dopis poprej poslan uredništvu, kakor je »Slov. Gospodar« prinesel seznam občin naše župnije, katere so prosile za slovensko vseučilišče. Toliko v pojasnilo, ker nisem v svojem dopisu imel namena koga žaliti. — Vaš dopisnik.

Sv. Jurij ob Ščavnici. (Pačenje jezika.) Lepega popoldne šetal sem kraj ceste. Žalosten in zamišljen sem strmел v tla, premišljujoč o usodi milega naroda slovenskega. Srce se mi je trgalo tuge in žalosti, ko sem se oziral krog sebe; samo izdajalstvo in brezverstvo. Čudil sem se še, kako neki da zamorem živeti v tem okuženem zraku in britko sem zaplakal. »Domočina, draga vdova zapuščena; kdaj to gorje pač mine ti? Kdaj bo nehal biti rod tvoj rod — mučenec —.« Zdrznem se. Vetric pregane pred menoj listič. Vzamem ga v roko in berem na pol z nemškimi in slovenskimi črkami pisane besede:

»Račun! Za Gospoda N. N.« Stemnilo se mi je pred očmi. Toda dalje: »V cugeheru sen cojda Sukjine žepe žide Cviren Aufhenkar in za Lukne Forpos... Delo za celi Ancug... Plačano. Spoštovanjem N. N. krojač.« Bog! — Zdaj še to. Otožen, kakor sem bil, dobil sem mesto tolažbe še hujšo bolečino. Moj Bog, kako se pači mili naš materni jezik. Oh, Jurjevčanje, v kako brezno letite, ali ne vidite nič, obrnite se, še je čas; kako krasno, kako prijetno je bilo pred tremi leti, ko še niste poznali svojega zapeljivca; brezmiselno divjate tja, kamor vas pelje »giftna krota«, katera je mnogim že odvezla vsa blaga čustva. Verska mlačnost in sebičnost se širi na vsej črti, nevednost in pačenje jezika pa raste. Krojača pa opominjam, da se poprime učenja pravopisja, da ne bo delal sramote. Listič leži pri uredništvu na ogled. Mi Jurjevčanje, navdušena mladina, naprej, vzdignimo se in zmaga bo naša! Vse za vero, dom, cesarja!
Rojak.

Od Sv. Martina pri Slovengradcu.

(Kaj je novega pri nas.) V prvi vrsti moramo biti Bogu hvaležni za tako lepo in mило zimo. Imamo tako toplo, kakor da bi še le nekaj korakov bili od spomladi. Neka kateri stari ljudje še dobro pomnijo leto 1832, ko je bila ravno takšna zima, kakor je ta. In pravijo, da je poleti bila potem velika suša, da je Mislinja samo po noči toliko natekla, da so čez dan mogli živino napajati. Leto pa je bilo zelo rodovitno in vino zelo dobro in močno. — En poln vagon skorij je ušel od postaje Turiška vas v Spodnji Dravograd 21. dec. pret. l. zvečer ob pol sedmih. Peš je hoditi od Turiške vasi v Dravograd približno 4. ure, a vagon je pridiral v 7 minutah. K sreči mu ni prišlo kaj nasproti. — Dne 9. januarja se je obesil v Segnu Janez Pistotnik, oženjen, in je zapustil 4 otroke. Vzrok je bil baje domači prepir in pa nesrečno žganje, katerega je še pri sebi imel v dokaz, kaj žganje naredi. — V Št. Ilju pri Turjaku je požar uničil gospodarsko poslopje p. d. Završnika. Upepelil je hišo in hlev, in v hlevu je še ostalo dvoje goved in 8 ovac, drugo so rešili. Goreti je začelo ob pol devetih zvečer. — Tudi sveti misjon homo imeli v začetku posta, katerega nam bodo priskrbeli č. g. nadžupnik Ivan Lenart. Zato smo jim zelo hvaležni. Bog daj, da bi nam veliko dobrega sadu prinesel. In tudi našo farno cerkev bodo nekoliko predelali in s slikami okrasili. — Za zdaj bodi dovolj, ko se kaj več nabere, bom Vam, gosp. urednik, zopet naznanil.

Priprost mladenič.

Iz brežkega okraja. (Potrdilo.)

V zadnji, t. j. 3. številki »Slov. Gospodarja« toži neki dopisnik »Iz pred Brežic« o veliki